

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2012. gada 19. jūlijā *

Direktīva 2006/112/EK — 56. panta 1. punkta e) apakšpunkts — 135. panta 1. punkta f) un g) apakšpunkts — Vērtspapīru kapitāla pārvaldīšanas (portfeļa pārvaldīšanas) darījumu atbrīvošana no nodokļa

Lieta C-44/11

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Bundesfinanzhof* (Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2010. gada 28. oktobrī un kas Tiesā reģistrēts 2011. gada 31. janvārī, tiesvedībā

Finanzamt Frankfurt am Main V-Höchst

pret

Deutsche Bank AG.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], tiesneši U. Lehmušs [*U. Lohmus*], A. Ross [*A. Rosas*] (referents), A. O'Kīfs [*A. Ó Caoimh*] un A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*],

ģenerālvokāte E. Šarpstone [*E. Sharpston*],

sekretāre R. Šereša [*R. Šereš*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2012. gada 1. marta tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Finanzamt Frankfurt am Main V-Höchst* vārdā – *M. Baueregger*, pārstāvis,
- *Deutsche Bank AG* vārdā – *P. Farmer* un *P. Freund*, barristers,
- Vācijas valdības vārdā – *T. Henze*, pārstāvis,
- Nīderlandes valdības vārdā – *C. M. Wissels* un *M. K. Bulterman*, pārstāves,
- Apvienotās Karalistes valdības vārdā – *C. Murrell*, pārstāve, kurai palīdz *R. Hill*, *solicitor*,
- Eiropas Komisijas vārdā – *C. Soulay* un *L. Lozano Palacios*, kā arī *B.-R. Killmann*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – vācu.

noklausījusies ģenerālvokātes secinājumus 2012. gada 8. maija tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvas 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 347, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “Direktīva 2006/112”) 56. panta 1. punkta e) apakšpunktu un 135. panta 1. punkta f) un g) apakšpunktu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Finanzamt Frankfurt am Main V-Höchst* (turpmāk tekstā – “*Finanzamt*”) un *Deutsche Bank AG* (turpmāk tekstā – “*Deutsche Bank*”) par *Deutsche Bank* veikto vērtspapīru kapitāla pārvaldīšanas (turpmāk tekstā – “portfeļa pārvaldīšana”) pakalpojumu kvalificēšanu saistībā ar atbrīvošanu no pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk tekstā – “PVN”).

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesiskais regulējums

- 3 Direktīvas 2006/112 56. pantā pamattiesvedībā izskatāmo notikumu laikā bija paredzēts:

“1. Attiecībā uz turpmāk norādītajiem pakalpojumiem, kurus sniedz pakalpojumu saņēmējiem, kas veic uzņēmējdarbību ārpus Kopienas, vai nodokļa maksātājiem, kas veic uzņēmējdarbību Kopienā, bet ne pakalpojumu sniedzēja valstī, pakalpojumu sniegšanas vieta ir vieta, kur ir pakalpojumu saņēmēja saimnieciskās darbības pastāvīgā vieta vai kur tam ir pastāvīga iestāde, kurai sniedz pakalpojumu, vai – ja tādu nav – pakalpojumu saņēmēja pastāvīgās adreses vieta vai parastā dzīvesvieta:

[..]

- e) banku, finanšu un apdrošināšanas darījumi, tostarp pārapirošināšana, izņemot seifu nomu/īri;

[..].”

- 4 Saskaņā ar šīs direktīvas 135. pantā paredzēto:

“1. Dalībvalstis atbrīvo no nodokļa šādus darījumus:

- a) apdrošināšanas un pārapirošināšanas darījumus, tostarp ar tiem saistītus pakalpojumus, ko veic apdrošināšanas mākleri un apdrošināšanas aģenti;

[..]

- f) darījumus – tostarp starpniecību, izņemot pārvaldi un uzraudzību, – kas attiecas uz akcijām un daļām sabiedrībās vai apvienībās, bezseguma parādzīmēm un citiem vērtspapīriem, tomēr izņemot dokumentus, kas rada īpašumtiesības uz precēm, un izņemot 15. panta 2. punktā minētās tiesības vai vērtspapīrus;

- g) dalībvalstu noteiktu īpašu ieguldījumu fondu vadišanu;

[..].”

Vācijas tiesiskais regulējums

- 5 2005. gada Likuma par apgrozījuma nodokli (*Umsatzsteuergesetz 2005*) (turpmāk tekstā – “*UStG*”) 3.a panta 3. punktā, redakcijā, kas bija spēkā tad, kad risinājās pamattiesvedībā izskatāmie notikumi, bija paredzēts:

“Ja 4. punktā minēto citu pakalpojumu saņēmējs ir uzņēmums, tad, atkāpjoties no 1. punkta noteikumiem, pakalpojums ir uzskatāms par sniegtu vietā, kur savu darbību veic pakalpojuma saņēmējs. Ja pakalpojums tiek sniegts uzņēmēja uzņēmumā, noteicošā tomēr ir uzņēmuma atrašanās vieta. Ja 4. punktā minēto citu pakalpojumu saņēmējs nav uzņēmējs un viņa dzīvesvieta vai rezidences vieta ir trešās valsts teritorijā, tiek uzskatīts, ka cits pakalpojums tiek sniegts viņa dzīvesvietā vai rezidences vietā.”

- 6 Minētā likuma 3.a panta 4. punkta 6. apakšpunkta a) daļā bija noteikts:

“3. punkta izpratnē “citi pakalpojumi” ir: [..]

a) citi 4. panta 8. punkta a)–h) apakšpunktā un 10. punktā minētie pakalpojumi, kā arī kredītu un kredītu nodrošinājumu pārvaldīšana [..].”

- 7 Saskaņā ar *UStG* 4. panta 8. punkta e) un h) apakšpunkta nosacījumiem:

“Ar nodokli nav apliekami šādi 1. panta 1. punkta 1) apakšpunktā minētie darījumi:

[..]

e) darījumi ar vērtspapīriem un starpniecība šādos darījumos, izņemot vērtspapīru pārvaldi un uzraudzību,

[..]

h) investīciju kapitāla pārvaldīšana atbilstoši Ieguldījumu likumam [*Investmentgesetz*] un aprūpes iestāžu uzraudzība atbilstoši Apdrošināšanas darījumu un uzņēmumu uzraudzības likumam [*Versicherungsaufsichtsgesetz*];

[..].”

- 8 Saskaņā ar Finanšu ministrijas paziņojumu, kas ir tiesām nesaistoša pārvaldes norāde tiesību normu interpretēšanai:

“*UStG* 3.a panta 3. punktu un 4. punkta 6. apakšpunkta a) daļu nepiemēro kapitāla pārvaldīšanas pakalpojuma sniegšanas vietas noteikšanai. Nevar tieši piemērot arī Direktīvas 2006/112/EK 56. panta 1. punkta e) apakšpunktu, atbilstoši kuram pakalpojuma sniegšanas vietu atsevišķiem “banku, finanšu un apdrošināšanas darījumiem” nosaka atbilstoši pakalpojuma saņēmēja saimnieciskās darbības vietai vai juridiskajai adresei. “Banku, finanšu un apdrošināšanas darījumi” ir Kopienas tiesību jēdzieni un kā tādi tie ir arī jāinterpretē. Direktīvā 2006/112/EK un – līdz 2006. gada 31. decembrim – arī [Padomes 1977. gada 17. maija Sestajā direktīvā 77/388/EK par to, kā saskaņojami dalībvalstu tiesību akti par apgrozījuma nodokļiem - Kopēja pievienotās vērtības nodokļu sistēma: vienota aprēķinu bāze (OV L 145, 1. lpp.)] gan nebija [definēts], kas konkrēti ar šiem jēdzieniem būtu saprotams. Tomēr Direktīvas 2006/112/EK 135. panta 1. punkta a)–f) apakšpunktā [..] ir ietvertas skaidras norādes šo jēdzienu interpretācijai. Kapitāla pārvaldīšana minētajās normās nav ietverta. No Direktīvas 2006/112/EK 56. panta 1. punkta e) apakšpunkta [...] arī neizriet, ka šī norma attiektos uz vēl kādiem banku, finanšu un apdrošināšanas darījumiem.

Atsevišķais pakalpojums “kapitāla pārvaldīšana” ir apliekams ar nodokli. *UStG* 4. panta 8. punkta e) apakšpunktā paredzētais atbrīvojums no nodokļa nav piemērojams, jo kapitāla pārvaldīšana (portfeļa pārvaldīšana) nepieder minētajās normās ietvertajiem no nodokļa atbrīvojamajiem darījumiem. [..]”

Pamattiesvedības rašanās fakti un prejudiciālie jautājumi

- 9 2008. gadā *Deutsche Bank* pati un ar savu meitassabiedrību starpniecību sniedza portfeļa pārvaldīšanas pakalpojumus klientiem ieguldītājiem. Pēdējie minētie uzdeva *Deutsche Bank* pēc pašas ieskatiem pārvaldīt vērtspapīrus atbilstoši šo klientu ieguldītāju izvēlētajai ieguldīšanas stratēģijai, nesāņemot iepriekšējus to norādījumus, kā arī veikt visus tam nepieciešamos pasākumus. *Deutsche Bank* bija tiesības rīkoties ar aktīviem (vērtspapīriem) klientu ieguldītāju vārdā un uz to rēķina.
- 10 Kā atlīdzību klienti ieguldītāji maksāja atlīdzību 1,8 % apmērā gadā no pārvaldāmā kapitāla vērtības. Daļēji šajā atlīdzībā ietilpst maksa par kapitāla pārvaldīšanu 1,2 % apmērā no pārvaldītā kapitāla vērtības un maksa par vērtspapīru pirkšanu un pārdošanu 0,6 % apmērā no aktīvu vērtības. Šī atlīdzība ietvēra arī norēķinu kontu un vērtspapīru kontu apkalpošanu, kā arī izdevumus par ieguldījumu daļu iegūšanu, tostarp ieguldījumus fondos, kurus pārvaldīja *Deutsche Bank* uzņēmumi.
- 11 Ikreiz kalendārā ceturkšņa beigās, kā arī gada noslēgumā katrs klients ieguldītājs saņēma kapitāla pārvaldīšanas pārskatu un viņam bija tiesības jebkurā brīdī bez iepriekšēja brīdinājuma izbeigt pārvaldības pilnvarojumu.
- 12 Iesniedzot savu pagaidu PVN deklarāciju par 2008. gada maiju, *Deutsche Bank* norādīja *Finanzamt*, ka tā uzskata, ka atbilstoši *UStG* 4. panta 8. punktam tās portfeļa pārvaldīšanas pakalpojumi, kas sniegti Vācijā un pārējā Eiropas Savienības teritorijā rezidējošiem ieguldītājiem, ir atbrīvoti no nodokļa. Tāpat tā norādīja uz savu uzskatu, ka trešajās valstīs rezidējošiem ieguldītājiem sniegtie pakalpojumi nav apliekami ar nodokli saskaņā ar *UStG* 3.a panta 4. punkta 6. apakšpunkta a) daļu.
- 13 *Finanzamt* šo argumentāciju neņēma vērā un 2009. gada 29. aprīlī izdeva PVN priekšapmaksas paziņojumu par 2008. gada maiju, kurā portfeļa pārvaldīšanas darījumi konkrētajiem klientiem ieguldītājiem tika uzskatīti par apliekamiem ar nodokli, nevis atbrīvojamiem no tā.
- 14 Par to iesniegtā *Deutsche Bank* sūdzība netika apmierināta. Turpretī *Finanzgericht* (Finanšu tiesa) prasību, ko tai iesniedza *Deutsche Bank*, apmierināja. Pēc tam *Finanzamt* cēla “*Revision*” sūdzību *Bundesfinanzhof* (Federālā Finanšu tiesa) pret *Finanzgericht* pasludināto spriedumu.
- 15 Pastāvot šaubām it īpaši par portfeļa pārvaldīšanas kvalifikāciju saistībā ar atbrīvojumu no PVN, *Bundesfinanzhof* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai [portfeļa pārvaldīšana], kuras ietvaros nodokļu maksātājs par atlīdzību lemj par vērtspapīru pirkšanu un pārdošanu un šo lēmumu īsteno, pērkot un pārdodot vērtspapīrus, ir atbrīvojama no nodokļa:

- tikai tiktāl, ciktāl tā ir uzskatāma par ieguldījumu fondu pārvaldīšanu vairākiem ieguldītājiem kopā Direktīvas [2006/112] 135. panta 1. punkta g) apakšpunkta izpratnē vai arī
- ciktāl tā ir uzskatāma par individuāla portfeļa pārvaldīšanu atsevišķiem ieguldītājiem Direktīvas [2006/112] 135. panta 1. punkta f) apakšpunkta izpratnē (darījums saistībā ar vērtspapīriem vai starpniecība šādā darījumā)?

- 2) Kāda nozīme, nosakot pamatpakalpojumus un papildpakalpojumus, ir piešķirama kritērijam, lai papildpakalpojumam nav patstāvīga mērķa attiecībā uz pakalpojuma saņēmēju, bet tas ir tikai līdzeklis, lai pakalpojumu saņēmējs optimāli varētu saņemt sniegto pamatpakalpojumu, saistībā ar papildpakalpojuma atsevišķu aprēķināšanu un to, ka papildpakalpojumu var sniegt trešās personas?
- 3) Vai Direktīvas [2006/112] 56. panta 1. punkta e) apakšpunkts attiecas tikai uz pakalpojumiem, kas minēti Direktīvas [2006/112] 135. panta 1. punkta a)–g) apakšpunktā, vai arī uz [portfeļa pārvaldīšanu], pat ja šim darījumam nav piemērojama iepriekš minētā tiesību norma?”

Par prejudiciāliem jautājumiem

Par otro jautājumu

- 16 Ar savu otro jautājumu, kurš jāizskata vispirms, iesniedzējtiesa jautā, kāda nozīme, nosakot, pirmkārt, pamatpakalpojumu un, otrkārt, pamattiesvedībā izskatāmā portfeļa pārvaldīšanas pakalpojuma papildpakalpojumu, proti, darbību, kuras ietvaros nodokļu maksātājs par atlīdzību lemj par vērtspapīru pirkšanu un pārdošanu un šo lēmumu īsteno, pērkot un pārdodot vērtspapīrus, ir jāpiešķir kritērijam, ka papildpakalpojumam nav patstāvīga mērķa attiecībā uz pakalpojuma saņēmēju, bet tas ir tikai līdzeklis, lai pakalpojumu saņēmējs optimāli varētu saņemt sniegto pamatpakalpojumu, saistībā ar papildpakalpojuma atsevišķu aprēķināšanu un to, ka papildpakalpojumu var sniegt trešās personas.
- 17 Vispirms ir jānorāda, ka *Deutsche Bank* veiktā vērtspapīru portfeļa pārvaldīšana pamattiesvedībā izskatāmajā lietā ietver vairākus elementus.
- 18 Kā tas izriet no Tiesas judikatūras, ja darījumu veido virkne elementu un darbību, ir jāņem vērā visi apstākļi, kuros attiecīgais darījums tiek veikts, lai noteiktu, vai pastāv divi vai vairāki atsevišķi pakalpojumi, vai vienots pakalpojums (šajā ziņā skat. it īpaši 2005. gada 27. oktobra spriedumu lietā C-41/04 *Levob Verzekerings* un *OV Bank*, Krājums, I-9433. lpp., 19. punkts, kā arī 2011. gada 10. marta spriedumu apvienotajās lietās C-497/09, C-499/09, C-501/09 un C-502/09 *Bog u.c.*, Krājums, I-1457. lpp., 52. punkts).
- 19 Saistībā ar minēto Tiesa ir lēmusi, ka vienots pakalpojums ir tad, ja vienu tā elementu var uzskatīt par pamatpakalpojumu, bet citu tā elementu par papildpakalpojumu, tādā veidā, ka tas ir apliekams ar nodokli tāpat kā pamatpakalpojums (skat. 2001. gada 15. maija spriedumu lietā C-34/99 *Primback, Recueil*, I-3833. lpp., 45. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 20 Tomēr ir jānorāda, ka arī citos apstākļos saistībā ar PVN var pastāvēt vienots pakalpojums.
- 21 Tādējādi Tiesa ir arī nolēmusi, ka vienots pakalpojums pastāv arī tad, ja divi vai vairāki elementi vai darbības, ko nodokļu maksātājs ir veicis saistībā ar patērētāju – kā vidusmēra patērētāju – ir tik cieši saistīti, ka tie objektīvi veido vienotu, ekonomiski nedalāmu pakalpojumu, kura sadalīšana būtu mākslīga (iepriekš minētais spriedums lietā *Levob Verzekerings* un *OV Bank*, 22. punkts).
- 22 Ņemot vērā minētos apsvērumus un lai sniegtu iesniedzējtiesai noderīgu atbildi, ir jāizskata, ka ar savu otro jautājumu minētā tiesa būtībā vēlas attiecībā uz PVN kvalificēt pamattiesvedībā izskatāmo portfeļa pārvaldīšanu, kuras ietvaros nodokļu maksātājs par atlīdzību lemj par vērtspapīru pirkšanu un pārdošanu un šo lēmumu īsteno, pērkot un pārdodot vērtspapīrus, un it īpaši noteikt, vai šī darbība ir jāizskata par vienotu ekonomiska rakstura pakalpojumu.

- 23 Saskaņā ar šī sprieduma 18. punktā minēto judikatūru ņemot vērā visus apstākļus, kuros notiek šī portfeļa pārvaldīšanas pakalpojuma sniegšana, šķiet, ka tas būtībā ir, pirmkārt, analīzes un klienta ieguldītāja īpašuma uzraudzības pakalpojums, kā arī, otrkārt, minēto vērtspapīru pirkšanas un pārdošanas pakalpojums.
- 24 Tā ir, ka šos divus portfeļa pārvaldīšanas pakalpojuma elementus var nodrošināt atsevišķi. Tādējādi klients ieguldītājs var vēlēties saņemt tikai konsultāciju un pats izlemt un īstenot vērtspapīru ieguldījumu darījumus. Un otrādi, klients ieguldītājs, kas pats vēlas pieņemt lēmumus attiecībā uz vērtspapīru ieguldīšanu un, vispārīgāk sakot, veidot un uzraudzīt savu kapitālu, neveicot pārdošanu vai pirkšanu, var lūgt starpnieku īstenot pēdējās minētās darbības.
- 25 Tomēr vidusmēra klients ieguldītājs saistībā ar *Deutsche Bank* veiktajiem, pamattiesvedībā izskatītajiem portfeļa pārvaldīšanas pakalpojumiem meklē tieši šo divu minēto elementu kombināciju.
- 26 Kā norādījusi arī ģenerālvokāte savu secinājumu 30. punktā, lēmumam par to, kāda ir labākā stratēģija vērtspapīru iegādei, pārdošanai vai paturēšanai, nebūtu nekādas nozīmes ieguldītājiem saistībā ar portfeļa pārvaldīšanas pakalpojumiem, ja šī stratēģija nekad netiktu īstenota. Tāpat būtu bezjēdzīgi veikt vai – attiecīgā situācijā – neveikt pārdošanu un iegādi bez iepriekšējas tirgus izpētes un analīzes.
- 27 Pamattiesvedībā izskatīto portfeļa pārvaldīšanas pakalpojumu ietvaros šie divi elementi ir ne vien nedalāmi, bet tos turklāt var uzskatīt par vienlīdzīgas nozīmes [elementiem]. Tādējādi tie gan viens, gan otrs ir neaizstājami, lai sniegtu kopējo pakalpojumu, līdz ar to nevar uzskatīt, ka viens būtu pamatpakalpojums un otrs – papildpakalpojums.
- 28 Tādējādi ir jāsecina, ka minētie elementi ir tik cieši saistīti, ka tie objektīvi veido vienotu ekonomiska rakstura pakalpojumu, kura sadalīšana būtu mākslīga.
- 29 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz otro uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka pamattiesvedībā izskatītais portfeļa pārvaldīšanas pakalpojums, t.i. nodokļu maksātāja par atlīdzību veikta darbība, kuras ietvaros viņš patstāvīgi lemj par vērtspapīru pirkšanu un pārdošanu un šo lēmumu īsteno, pērkot un pārdodot vērtspapīrus, sastāv no diviem elementiem, kuri ir tik cieši saistīti, ka tie objektīvi veido vienotu ekonomiska rakstura pakalpojumu.

Par pirmo jautājumu

- 30 Ar pirmo jautājumu, kurš jāizskata kā otrais, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2006/112 135. panta 1. punkta f) vai g) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka pamattiesvedībā izskatītais portfeļa pārvaldīšanas pakalpojums saskaņā ar šo noteikumu ir atbrīvots no PVN.
- 31 Attiecībā uz Direktīvas 2006/112 135. panta 1. punkta g) apakšpunktā paredzēto atbrīvojumu no nodokļa ir jāsecina, ka īpašu ieguldījumu fondu vadīšanas jēdziens Direktīvā 2006/112 nav definēts. Tomēr Tiesa ir norādījusi, ka darījumi, uz kuriem attiecas šis atbrīvojums no nodokļa, ir raksturīgi kolektīvo ieguldījumu uzņēmumu darbībai (2006. gada 4. maija spriedums lietā C-169/04 *Abbey National* (Krājums, I-4027. lpp., 63. punkts).
- 32 Saistībā ar minēto no 1. panta 2. punkta Padomes 1985. gada 20. decembra Direktīvā 85/611/EEK par normatīvo un administratīvo aktu koordināciju attiecībā uz pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem (PVKIU) (OV L 375, 3. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 21. janvāra Direktīvu 2001/108/EK (OV L 41, 35. lpp.), izriet, ka runa ir par uzņēmumiem,

kuru vienīgais mērķis ir vērtspapīros un/vai citos likvidos finanšu aktīvos kolektīvi ieguldīt publiski piesaistītu kapitālu, kuri darbojas saskaņā ar riska sadalīšanas principu un kuru daļas pēc kapitāla daļu īpašnieku pieprasījuma tiek pirktas atpakaļ vai izpirktas tieši vai netieši no šī uzņēmuma aktīviem.

- 33 Proti, kā ģenerālvokāte ir norādījusi savu secinājumu 14. un 15. punktā, runa ir par kopīgajiem fondiem, kuros tiek apvienoti daudzi ieguldījumi un tie tiek sadalīti pa dažādiem vērtspapīru veidiem, kurus iespējams efektīvi pārvaldīt, lai gūtu labākus rezultātus, un kuru ietvaros atsevišķi ieguldījumi var būt salīdzinoši pieticīgi. Šādos fondos to ieguldījumi tiek pārvaldīti pašu fondu vārdā un uzdevumā, bet katram klientam ieguldītājam tajā pieder kāda fonda daļa, bet ne paši fonda ieguldījumi.
- 34 Savukārt pamattiesvedībā izskatītie *Deutsche Bank* sniegtie pakalpojumi parasti attiecas uz vienas personas aktīviem, kuriem jābūt salīdzinoši augstai kopējai vērtībai, lai ar tiem varētu šādi rīkoties ienākumus nesošā veidā. Portfeļa pārvaldītājs pērk un pārdod ieguldījumus klienta ieguldītāja vārdā un interesēs, bet viņš saglabā atsevišķu vērtspapīru īpašumtiesības visā līguma darbības laikā un arī pēc tā izbeigšanās.
- 35 Tādējādi pamattiesvedībā izskatītā *Deutsche Bank* veiktā portfeļa pārvaldīšanas darbība neatbilst “īpašu ieguldījumu fondu vadīšanas” jēdzienam Direktīvas 2006/112 135. panta 1. punkta g) apakšpunkta izpratnē.
- 36 Attiecībā uz minētās direktīvas 135. panta 1. punkta f) apakšpunkta piemērošanu Tiesa ir konstatējusi, ka darījumi ar akcijām un citiem vērtspapīriem ir darījumi vērtspapīru tirgū un ka vērtspapīru pārdošana ietver darbības, kas maina tiesisko un finansiālo situāciju starp pusēm (šajā ziņā skat. 1997. gada 5. jūnija spriedumu lietā *C-2/95 SDC, Recueil*, I-3017. lpp., 72. un 73. punkts, kā arī 2012. gada 5. jūlija spriedumu lietā *C-259/11 DTZ Zadelhoff*, 22. punkts).
- 37 Tādējādi frāze “darījumi ar [...] vērtspapīriem” šīs pašas tiesību normas izpratnē attiecas uz darījumiem, kas var radīt, grozīt vai izbeigt pušu tiesības un pienākumus saistībā ar vērtspapīriem (skat. it īpaši 2001. gada 13. decembra spriedumu lietā *C-235/00 CSC Financial Services, Recueil*, I-10237. lpp., 33. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *DTZ Zadelhoff*, 23. punkts).
- 38 Kā jau ticis konstatēts šī sprieduma 23. punktā, pamattiesvedībā izskatītā portfeļa pārvaldīšanas pakalpojuma sniegšana galvenokārt sastāv no diviem elementiem, proti, pirmkārt, analīzes un klienta ieguldītāja īpašuma uzraudzības pakalpojuma, kā arī, otrkārt, minēto vērtspapīru pirkšanas un pārdošanas pakalpojuma.
- 39 Lai gan vērtspapīru pirkšanas un pārdošanas pakalpojumi varētu ietilpt Direktīvas 2006/112 135. panta 1. punkta f) apakšpunkta piemērošanas jomā, to savukārt nevar attiecināt uz analīzes un īpašuma uzraudzības pakalpojumiem, tā kā pēdējie minētie pakalpojumi ne vienmēr nozīmē tādu darījumus, kas var radīt, grozīt vai izbeigt pušu tiesības un pienākumus saistībā ar vērtspapīriem.
- 40 *Deutsche Bank* un Eiropas Komisija uzskata, ka pamattiesvedībā izskatāmā portfeļa pārvaldīšanas pakalpojuma būtība ir darbība, kuras ietvaros notiek aktīva vērtspapīru pirkšana un pārdošana, un šī iemesla dēļ šis pakalpojums ir atbrīvojams no PVN saskaņā ar Direktīvas 2006/112 135. panta 1. punkta f) apakšpunkta noteikumiem. Savukārt *Finanzamt*, kā arī Vācijas, Nīderlandes un Apvienotās Karalistes valdības uzskata, ka tas drīzāk ir jāuzskata par analīzes un uzraudzības pakalpojumu, uz kuru neattiecas šajā noteikumā paredzētais atbrīvojums no nodokļa.
- 41 Tomēr no šī sprieduma 27. punkta izriet, ka nevar uzskatīt, ka šī pakalpojuma elementi dažiem ir pamatpakalpojums, bet citiem – papildpakalpojums. Tāpēc šie elementi ir jāuzskata par vienlīdzīgiem.

- 42 Saistībā ar minēto no pastāvīgās judikatūras izriet, ka jēdzieni, kas tiek izmantoti, raksturojot Direktīvas 2006/112 135. panta 1. punktā norādītos atbrīvojumus no nodokļa, ir jāinterpretē šauri, jo šie atbrīvojumi ir atkāpes no vispārējā principa, ka ar PVN apliek katru pakalpojumu, kuru nodokļu maksātājs sniedz pret atlīdzību (skat. it īpaši 2003. gada 20. novembra spriedumu lietā *C-8/01 Taksatorringen, Recueil*, I-13711. lpp., 36. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *DTZ Zadelhoff*, 20. punkts).
- 43 Tādējādi, ņemot vērā, ka minēto pakalpojumu saistībā ar PVN var ņemt vērā tikai visu kopumā, uz to nevar attiecināt Direktīvas 2006/112 135. panta 1. punkta f) apakšpunktu.
- 44 Šādu interpretāciju apstiprina Direktīvas 2006/112 struktūra. Tādējādi, kā to norādījušas Vācijas un Nīderlandes valdības, "īpašu ieguldījumu fondu" vadīšana, ko veic īpašas pārvaldības sabiedrības un kas ir atbrīvota no nodokļa saskaņā ar Direktīvas 2006/112 135. panta 1. punkta g) apakšpunktu, ir vērtspapīru kapitāla pārvaldīšanas veids. Ja uz šo vērtspapīru kapitāla pārvaldīšanas veidu jau attiecas atbrīvojums no nodokļiem par darījumiem ar vērtspapīriem, kas paredzēts šīs pašas direktīvas 135. panta 1. punkta f) apakšpunktā, tad nav vajadzības attiecībā uz to noteikt atbrīvojumu šīs direktīvas 135. panta 1. punkta g) apakšpunktā.
- 45 Visbeidzot ir jāsecina, ka nodokļu neitralitātes princips neizslēdz šo secinājumu. Kā to norāda arī ģenerāladvokāte savu secinājumu 60. punktā, šis princips neļauj paplašināt atbrīvojuma no nodokļa piemērošanas jomu situācijā, kad nav skaidras tiesību normas. Minētais princips nav primāro tiesību aktu noteikums, kurš var noteikt atbrīvojuma no nodokļa spēkā esamību, bet gan interpretācijas princips, kas ir jāpiemēro vienlaikus ar atbrīvojumu šauras interpretācijas principu.
- 46 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz pirmo uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2006/112 135. panta 1. punkta f) vai g) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tāda [vērtspapīru] portfeļa pārvaldīšana kā pamattiesvedībā izskatāmā saskaņā ar šo noteikumu nav atbrīvota no PVN.

Par trešo jautājumu

- 47 Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa vēlas uzzināt, vai Direktīvas 2006/112 56. panta 1. punkta e) apakšpunkts ir jāinterpretē kā tāds, kas attiecas tikai uz pakalpojumiem, kas ir uzskaitīti minētās direktīvas 135. panta 1. punkta a)–g) apakšpunktā, vai arī uz portfeļa pārvaldīšanu, pat ja šim darījumam nav piemērojama iepriekš minētā tiesību norma.
- 48 Direktīvas 2006/112 56. panta 1. punkta e) apakšpunktā ir paredzēts, ka attiecībā uz banku, finanšu un apdrošināšanas darījumiem, tostarp pārapirošināšanu, izņemot seifu nomu/īri, to pakalpojumu sniegšanas vieta, kurus sniedz pakalpojumu saņēmējiem, kas veic uzņēmējdarbību ārpus Kopienas, vai nodokļa maksātājiem, kas veic uzņēmējdarbību Kopienā, bet ne pakalpojumu sniedzēja valstī, ir vieta, kur ir pakalpojumu saņēmēja saimnieciskās darbības pastāvīgā vieta vai kur tam ir pastāvīga iestāde, kurai sniedz pakalpojumu, vai – ja tādu nav – pakalpojumu saņēmēja pastāvīgās adreses vieta vai parastā dzīvesvieta.
- 49 Saskaņā ar šīs normas redakciju tajā PVN piemērošanas nolūkos ir paredzēts noteikt banku, finanšu un apdrošināšanas darījumu, tostarp pārapirošināšanas, norises vietu. Saistībā ar minēto šajā noteikumā nav nevienas atsauces uz 135. panta 1. punkta a)?g) apakšpunktā minētajiem pakalpojumiem. Turpretī tajā ir noteikts tikai viens izņēmums, proti, attiecībā uz seifu nomu/īri.
- 50 *Deutsche Bank, Finanzamt*, Nīderlandes un Apvienotās Karalistes valdības, kā arī Komisija, visas uzskata, ka Direktīvas 2006/112 56. panta 1. punkta e) apakšpunkta piemērošanas joma nav ierobežota ar šīs pašas direktīvas 135. panta 1. punkta a)?g) apakšpunktā noteikto.

- 51 Vācijas valdība, atsaucoties uz 2009. gada 22. oktobra sprieduma lietā *C-242/08 Swiss Re Germany Holding* (Krājums, I-10099. lpp.) 31. un 32. punktu atbalsta pretēju uzskatu. Saskaņā ar šīs valdības viedokli, Tiesa konkrētajā spriedumā ir uzskatījusi, ka kopējās PVN sistēmas atbilstoša darbība un vienota interpretācija nozīmē to, ka jēdzieni “apdrošināšanas darījumi” un “pārpadrošināšana”, kas ietverti Sestās direktīvas 77/388 noteikumos, kas atbilst Direktīvas 2006/112 56. panta 1. punkta e) apakšpunktam un 135. panta 1. punkta a) apakšpunktam, nav definēti dažādi atkarībā no tā, vai tie ir ietverti vienā vai otrā noteikumā. Šāda argumentācija pēc analogijas esot jāpiemēro “finanšu darījumiem”.
- 52 Tomēr, kā to norāda arī ģenerālvokāte savu secinājumu 69. punktā, apsvērumi iepriekš minētajā spriedumā lietā *Swiss Re Germany Holding* ir saistīti ar to, ka Direktīvas 2006/112 56. panta 1. punkta e) apakšpunktā un 135. panta 1. punkta a) apakšpunktā tiek izmantoti būtībā identiski jēdzieni attiecībā uz apdrošināšanu, proti, “apdrošināšanas darījumi, tai skaitā pārpadrošināšana” – vienā un “apdrošināšanas un pārpadrošināšanas darījumi” – otrā.
- 53 Tomēr nepastāv saikne starp konkrētās direktīvas 56. panta 1. punkta e) apakšpunktā minētajiem “banku” darījumiem un “finanšu” darījumiem un kādu no darījumiem, kas minēti tās 135. panta 1. punkta b) g) apakšpunktā. Nevieni no pēdējiem minētajiem noteikumiem neietver jēdzienus “banku” vai “finanšu”. Darījumi, kas tajos ir minēti, ir finanšu darījumi, un vairākus no tiem var veikt bankas, bet ne tikai tās. Turklāt tajos nebūt nav ietverts visaptverošs to darījumu uzskaitījums, kurus var veikt banka vai kurus var kvalificēt kā “finanšu” [darījumus].
- 54 Ciktāl pamattiesvedībā izskatāmā *Deutsche Bank* veiktā portfeļa pārvaldīšana ir finanšu pakalpojums un ciktāl Direktīvas 2006/112 56. panta 1. punkta e) apakšpunkts nevar tikt interpretēts šauri (šajā ziņā skat. 1996. gada 26. septembra spriedumu lietā *C-327/94 Dudda, Recueil*, I-4595. lpp., 21. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Levob Verzekering un OV Bank*, 34. punkts un tajā minētā judikatūra), ir jāsecina, ka šī darbība – finanšu darījums – ietilpst Direktīvas 2006/112 56. panta 1. punkta e) apakšpunkta piemērošanas jomā.
- 55 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz trešo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2006/112 56. panta 1. punkta e) apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka tas ir piemērojams ne tikai minētās direktīvas 135. panta 1. punkta a)–g) apakšpunktā ietvertajiem pakalpojumiem, bet arī portfeļa pārvaldīšanas pakalpojumiem.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 56 Attiecībā uz pamatlietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

- 1) **pamattiesvedībā aplūkots vērtspapīru kapitāla pārvaldīšanas pakalpojums, t.i., nodokļu maksātāja par atlīdzību veikta darbība, kuras ietvaros viņš patstāvīgi lemj par vērtspapīru pirkšanu un pārdošanu un šo lēmumu īsteno, pērkot un pārdodot vērtspapīrus, sastāv no diviem elementiem, kuri ir tik cieši saistīti, ka tie objektīvi veido vienotu ekonomiska rakstura pakalpojumu;**
- 2) **Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvas 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu 135. panta 1. punkta f) vai g) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tāda vērtspapīru kapitāla pārvaldīšana kā pamattiesvedībā aplūkojamā saskaņā ar šo noteikumu nav atbrīvota no pievienotās vērtības nodokļa;**

- 3) **Direktīvas 2006/112 56. panta 1. punkta e) apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka tas ir piemērojams ne tikai minētās direktīvas 135. panta 1. punkta a)–g) apakšpunktā ietvertajiem pakalpojumiem, bet arī vērtspapīru kapitāla pārvaldīšanas pakalpojumiem.**

[Paraksti]